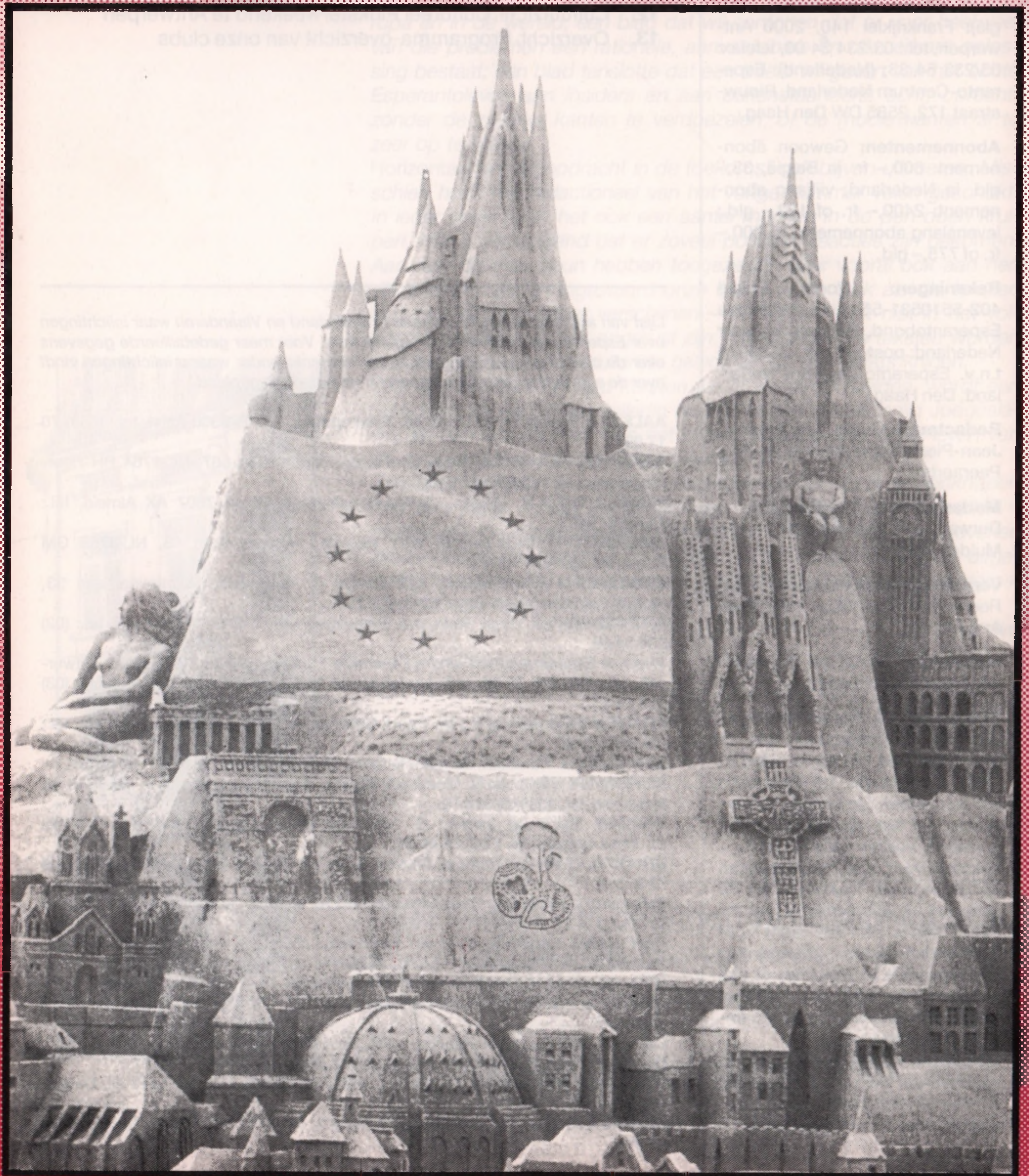
Tweemaandelijks tijdschrift
25ste jaargang 1994/1 (145)
januari-februari

Horizontaal

ISSN 0772-540 X Afgiftekantoor ANTWERPEN X

Horizontaal – Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 25ste jaargang. Horizontaal is de voortzetting van *Esperanto Panorama*.

Redactie en administratie (België): Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03/234 34 00, telefax: 03/233 54 33; (Nederland): Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 DW Den Haag.

Abonnementen: Gewoon abonnement: 600,– fr. in België, 33,– gld. in Nederland; vijfjarig abonnement: 2400,– fr. of 132,– gld.; levenslang abonnement: 15 000,– fr. of 775,– gld.

Rekeningen: Voor België 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen; voor Nederland: postgiro rek.: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redacteurs: Guido Van Damme, Jean-Pierre VandenDaele en Paul Peeraerts.

Medewerkers: R. Rotsaert, I. Durwael, J. Van Eenoo, J. De Mulder, e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Horizontaal verschijnt de eerste van elke oneven maand.

Bijvoegsels bij **Horizontaal** worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto zijn opgesteld. De kosten veroorzaakt door het bijvoegen van het drukwerk worden gefactureerd.

Teksten voor publicatie moeten op de redactie toekomen op de 1ste van de even maand. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren of aan te passen. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

Lijst van adressen van alle plaatsen in Nederland en Vlaanderen waar inlichtingen over Esperanto kunnen worden ingewonnen. Voor meer gedetailleerde gegevens over de clubs verwijzen we naar de activiteitenkalender waar u inlichtingen vindt over de activiteiten die in de volgende 3 maanden zijn gepland.

AALST *La Pioniro*, Hugo Dossche, Asserendries 103, B-9300 Aalst, tel.: (053) 70 17 89.
ALKMAAR (NEA-sekcio) Hans ten Hagen, Middenweg 587, NL-1704 BH Heerhugowaard, tel.: (02207) 17 918.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, NL-7607 AX Almelo, tel.: (05490) 19403.
AMERSFOORT (NEA-sekcio) W.P. Roelofs, Vosseveldlaan 16, NL-3768 GM Soest, tel.: (02155) 154 73.
AMSTERDAM (FERN-sekcio, FLE-sekcio) J. Hardeveld, Ruimtevaartlaan 33, NL-1562 BA Krommenie, tel.: (075) 28 70 18.
ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: (03) 234 34 00.
Vlaamse Esperantobond/Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: (03) 234 34 00, antwoordapparaat tussen 17.30 en 9.00 u. Telefax: (03) 233 54 33.
ARNHEM (NEA-sekcio) R.J.W. Poort, Sellersmaat 60, NL-6903 XM Zevenaar, tel.: (08360) 337 90.
BERINGEN G. Rombaut, Zandhoefstraat 156, B-3583 Paal, tel.: (011) 42 80 20.
BEVERWIJK *Stelrondo* N. Moerbeek-Bartels, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (02510) 310 79.
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel. (050) 35 49 35.
BRUSSEL Emile Van Damme, Albert-I-straat 44, B-1703 Schepdaal, tel.: (02) 569 17 83.
Fervojistoj L. De Sutter, Frère-Orbanstraat 210, B-8400 Oostende, tel.: (059) 50 18 25.
DEN HAAG *Esperanto-Centrum Nederland (ECN)* en *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
(NEA-sekcio) Th.J. Van Woerden, Erasmusplein 59, NL-2532 RD Den Haag.
(TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47.
DEN HELDER K.J. Klein, Rijnstraat 203, NL-1784 BZ Den Helder.
DEURNE (TANEF) E. Spitaels, tel (03) 658 74 20.
DEVENTER (NEA-sekcio) J.S. Douma, Rembrandtkade 177, NL-7412 HL Deventer, tel.: (05700) 183 04.
DIEMEN *Internacia Amikeco* FLE, Vlasdonk 1, NL-1112 JD Diemen, tel.: (020) 90 90 94.

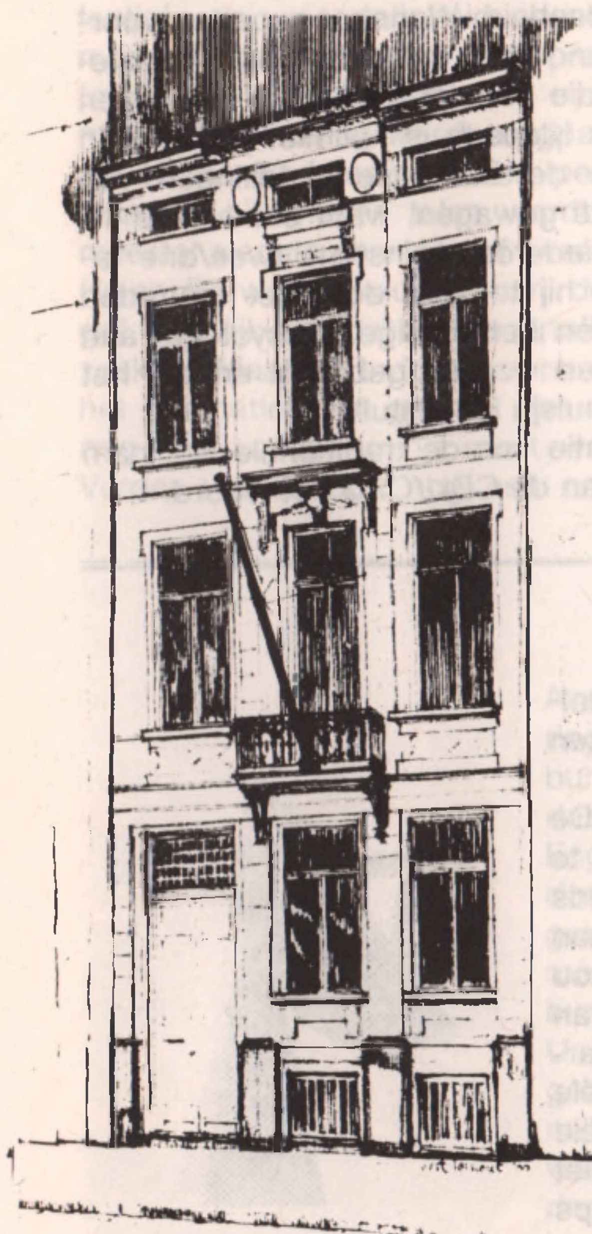
Wij hebben er niet echt bij stilgestaan; je vindt ook niet het bekende lauwerkransje ergens op het kaft van Horizontaal. Nochtans is dat een ruim verspreid gebruik wanneer een tijdschrift zijn 25ste jaargang „viert". Bij Horizontaal is het ook zover. Vijfentwintig jaar geleden ging het van start onder de naam Esperanto Panorama. Het heeft sindsdien heel wat gedaantewisselingen ondergaan, redacteurs versleten, inhoudelijke metamorfosen meegemaakt... maar het is steeds het blad van de Vlaamse esperantisten willen blijven. Een blad dat vooral oog heeft voor de taalproblematiek rondom ons, in Vlaanderen, in Europa en in de wereld; een blad dat wil aantonen dat er voor heel veel van die problemen een rationele, aanvaardbare en uitvoerbare oplossing bestaat; een blad tenslotte dat een beeld wil geven van het echte Esperantoleven aan insiders en aan buitenstaanders: echt, oprecht, zonder de zwakke kanten te verdoezelen, of de mooie kanten al te zeer op te blazen.

Horizontaal wil die opdracht in de toekomst ook blijven uitvoeren. Misschien heeft het redactioneel van het vorige nummer velen geschokt. In ieder geval heeft het ook een aantal mensen in de pen doen kruipen. Het is verheugend dat er zoveel positieve reacties zijn gekomen. Aan hen die hun steun hebben toegezegd, maar vooral ook aan hen die teksten hebben ingestuurd onze beste dank. Ook als die teksten nog niet in dit nummer verschijnen – en wellicht ook niet in het volgende – moeten zij niet ongerust zijn. De waardevolle teksten worden niet weggegooid, maar zullen te gelegener tijd een plaats krijgen.

Ons volgend nummer, dat kunnen we nu reeds vermelden, wordt een „special". We wijden het volledig aan de oorlog in voormalig Joegoslavië, en dan voornamelijk aan het aspect hoe die oorlog het leven van de esperantisten in dat land beïnvloedt.

Tenslotte nog even uw aandacht vestigen op het opnieuw aanknopen met een oude – maar de laatste jaren spijtig een beetje vervallen – traditie van de Week van de Internationale Vriendschap. De Leuvense groep neemt de draad en de organisatie weer op. Iedereen is uitgenodigd op zaterdag 19 februari 1994. Doe mee aan de „Broedergroet aan het volk van over de grenzen..."

gvd

Het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond
en de Redactie van Horizontaal
wensen aan alle leden en lezers

een Vredevol 1994.

Tweemaal Esperanto troef (1)

Het gebeurt niet elk jaar dat Esperanto op hoog niveau op een ernstige wijze wordt behandeld, besproken en au serieux genomen. Wanneer het tweemaal binnen de tijdspanne van een slechts enkele maanden gebeurt, dan is dat de moeite waard om er een verslag aan te wijden. Dit verslag is gebaseerd op twee artikelen uit *Esperanto* het tijdschrift van de Esperanto Wereldbond, verschenen in respectievelijk het oktober- en novembernummer. Het eerste, van de hand van István Ertl, brengt verslag uit over een debat in het Europees Parlement over de (mogelijke) rol van Esperanto in Europa. Onder de deelnemers bevonden zich een groot aantal esperantisten, maar ook leden van de verschillende vertaaldiensten en enkele actieve en gepensioneerde politici. Het tweede – dat we in ons mei-juninummer zullen opnemen – is van de hand van Renato Corsetti, het verslaat over een lezing/debat van en met Umberto Eco, waarin deze laatste het Esperanto met overtuiging en brio verdedigt.

De taalpolitiek op het spreekgestoelte van het Europese Parlement

Terwijl televisiecamera's op 29 september 1993 een luidruchtige manifestatie van Brusselaars tegen de bouw van een nieuw halfrond voor het Europees Parlement registreren, becritiseerden anderen in een nabijgelegen vergaderzaaltje minder luidruchtig maar wel grondiger, een andere zijde van de Europese Constructie, die vaak weinig aandacht krijgt. De ééndags-conferentie, georganiseerd door de Hanns Seidel Stichting en de Duitse Christen-demokraten (CDU/CSU) in samenwerking met enkele Europarlementairen en een studiegroep van het Europese Esperanto Centrum (EEC), behandelde het thema: „Het communicatie- en taalprobleem in de Europese Gemeenschap. In hoeverre kan een plantaal iets bijdragen aan de oplossing ervan?"

Bij wijze van inleiding benadrukte Egon Klepsch dat de Europese taalpolitiek fundamenteel rust op twee principes: taalgelijkwaardigheid en culturele verscheidenheid. Wanneer experten voorstellen in verband met de taalpolitiek formuleren, mogen zij die principes niet met de voeten treden. Volgens Klepsch is het niet juist om in de schoot van de Europese Instellingen van taalproblemen te gewagen, want binnen die instellingen kent iedereen minstens twee/drie talen. Toch geeft hij toe dat door het toetreden van nieuwe leden het huidige taalsysteem aan het wankelen kan worden gebracht en dat het als een kaartenhuisje ineenstuikt.

Na die presentatie van de traditionele lijn, nam Ingo Friedrich van de CDU/CSU het woord.

TELESCOOP

Een handjevol Eurocraten en esperantisten discussieert over de taalpolitiek in de Europese Instellingen. Prachtig... Theoretisch... Intussen wordt de echte taalpolitiek toegepast.

België is kandidaat-lid van het onlangs opgerichte Euro-corps. De Franse generaal die aan het hoofd staat van het corps haastte zich te verklaren dat de Belgen er niet op moeten rekenen dat het Nederlands als officiële taal zou worden erkend. Hij voegde eraan toe: „Men kan van een Frans generaal toch niet verwachten dat hij Nederlands zou gaan leren!" De Belgische minister van defensie beet echter fiks van zich af. Hij verlangde voor het Nederlands een identieke en gelijkwaardige status als voor het Frans en het Duits, met een louter ceremoniële status – het Nederlands zou mogen gebruikt worden tijdens officiële plechtigheden – nam hij geen genoegen. Indien aan zijn wensen niet werd tegemoetgekomen zou hij de financiële steun voor het Eurocorps blokkeren. Het resultaat is dat het Nederlands – althans theoretisch – de status van officiële taal kreeg.

In het voormiddag-programma brachten EP-ambtenaren en politici hun ervaringen en standpunten naar voor. Marianne Thyssen (NL) stelde dat de huidige situatie slechts kan worden veranderd als er in de Raad van Ministers een eensgezind standpunt kan worden bereikt, maar men voelt momenteel nog niet de nood het bestaande taalregime aan te passen. Enkel de druk van een groeiend aantal leden zou daarin beweging kunnen brengen.
Christian Heynold, raadgever bij de vertaaldienst, verzekerde dat het huidige systeem effectief de meertaligheid bevoordeelt. Toch moest hij toegeven dat in de praktijk bij de vertolking er vrijwel steeds een systeem van asymetrische vertaling wordt toegpast, d.w.z. dat in de 40 tot 50 bijeenkomsten per dag er weliswaar uit alle negen talen wordt vertaald, maar meestal slechts naar één of twee.
Heinz Zerwes, directeur van de vertaaldienst, gaf ruiterlijk toe dat die meertaligheid een dure zaak is. Maar hij bracht wel naar voor dat voor het alternatief, het gebruik van een plantaal, er nog een kostenraming moet worden gemaakt. Verder vragen ook nog een aantal praktische problemen in dat geval voor een oplossing. Hoe staat het met het onderricht van die plantaal? Zullen mensen toch niet liever een „natuurlijke" taal gebruiken (de psychologische drempel)? En wie zal de honderden of zelfs duizenden nieuwe woorden gaan ontwikkelen?
Wolfgang Pini, algemeen directeur bij de Raad van Ministers, bekende dat hij reeds 33 jaar lang lijdt onder het taalprobleem in Brussel. Hij trad het reeds eerder naar voor gebrachte standpunt bij dat iederen twee of drie vreemde talen zou moeten leren beheersen. Als laatste vroeg Mary Banotti, Euro-parlementslid voor Ierland, meer aandacht voor de taal van minderheden.

Taalpolitiek en wetenschap

De filosoof Hans Fischer-Barnicol van het Instituut voor Intercultureel Onderzoek aan de universiteit van Heidelberg, leidde de lezingen van Detlev Blanke en Claude Piron in. Blanke stelde de interlinguïstiek voor als een wetenschap die in staat is belangrijk advies te verstrekken in verband met taalpolitieke problemen. Piron belichtte waarom het overgaan tot het gebruik van een plantaal in onze maatschappij op zoveel taboes stuit. Enerzijds zijn er de gebruikers van de „belangrijke" talen die vrezen dat zij hun privilegies zullen verliezen; anderzijds is taal emotioneel zo sterk verbonden met identiteit dat een niet-natuurlijk taal onderbewust een bedreiging lijkt te vormen voor het eigen zelf. De meerderheid weet niet wat Esperanto eigenlijk is, maar zij geloven dat er niets over geweten hoeft te

TELESCOOP

Anders verliep de discussie – en de houding van de Belgische regering – echter in verband met het taalgebruik in het Europese Merkenbureau. Spanje verzet zich tegen het Nederlands als officiële taal in deze op te richten instelling, slechts vijf talen krijgen die status (Frans, Engels, Duits, Spaans en Italiaans). Het Europese Parlement tekende daartegen protest aan. Op zijn Belgisch wordt er een compromis uitgewerkt. Slechts de genoemde vijf talen krijgen de officiële status, maar industriëlen uit de andere taalgebieden „mogen" hun dossiers in hun eigen taal indienen, vertaling gebeurt op kosten van de Europese Unie. De rapporten, beslissingen en rechtsspraak in het merkenbureau gebeurt echter enkel in de vijf officiële talen. Waarschuwt de Belgische minister van Economische Zaken (die nota bene het compromis uitwerkte): kleine talen moeten op hun hoede blijven dat deze uitzondering niet weldra de wet wordt... Het ware beter geweest dat hij niet had toegegeven. Officiële taal is officiële taal, in alle Europese instellingen, niet enkel in het leger!

zijn, dat het niet nodig is er iets over te weten om een oordeel te kunnen vellen. Daarom aanvaarden zij zonder enige vorm van bewijs welke valse aantijging dan ook. Piron stelde dan ook dat de conferentie ongetwijfeld een groot historisch belang heeft: door plaats in te ruimen voor een studiedag over de rol van plantalen in de Europese communicatie doorbrak het Europese Parlement voor de eerste maal het taboe. Piron benadrukte dat hij trouwens niet pleit voor de invoering van het Esperanto in de gemeenschap (of sinds kort de Europese Unie), wel vraagt hij een objectieve studie van het communicatieprobleem.
In de namiddag was het de beurt aan de plantalen om zich te presenteren: Glosa (Wendt Ashby), Interlingua (F.P. Gopsill) en Esperanto (Klaus Schubert). Ten slotte vergeleek interlinguïst Don Gasper de drie talen met elkaar. Volgens hem zijn de verschillen tussen de „dialecten" van de zelfde universele taal te verklaren door het verschil in hun streefdoelen.

Esperanto niet langer prototype

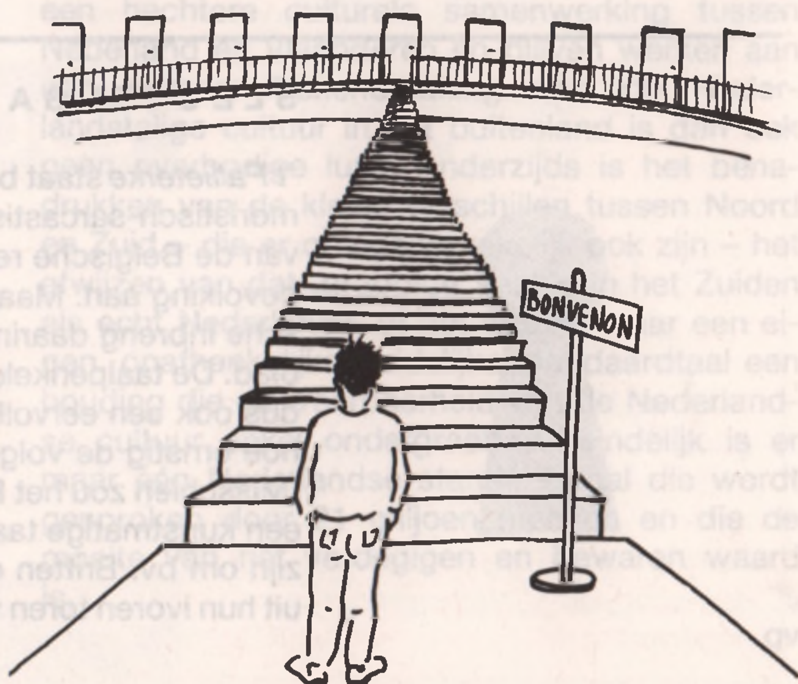
Henk Maier van de universiteit van Leiden en Claude Piron toonden aan de hand van het Indonesisch en het Raetoromaans (de vierde taal van Zwitserland) – allebei talen die bewust ontwikkeld zijn – aan dat ook natuurlijke talen „kunstmatig" zijn. Helmar Frank bewees met de cijfers in de hand dat de kennis van Esperanto het zich eigen maken van andere talen vergemakkelijkt. Andrea Chiti-Batelli, auteur over taalpolitiek en voormalig secretaris van de Italiaanse delegatie bij het Europees Parlement, pleitte openlijk voor het Esperanto. *Ordonanto-nomdonanto; nomdonanto-ordonanto* (Wie beveelt, bepaalt de taal; wie de taal bepaalt, beveelt) waarschuwde hij. Om het opdringen van het Engels tegen te gaan moet men niet een prototype Esperanto gebruiken, maar een Esperanto op grote schaal.
Tijdens het ronde-tafel-debat dat de studiedag afsloot werd opnieuw de vraag opgeworpen: „Zal iedereen twee vreemde talen moeten kennen? Eén natuurlijke en één plantaal? Er werden heel wat pro en contra's aangedragen. Wetenschappers waren het echter over één ding roerend eens: er moet dringend een studiegroep komen die de communicatie- en taalproblematiek in de Europese Unie grondig uitspit en analyseert. Daarom werd vanuit deze studiedag een dringende oproep gericht aan het Europees Parlement dat het de Commissie de opdracht zou geven zo'n studiegroep in het leven te roepen om eindelijk met een dergelijke analyse te starten.
De verslagen van de voorbije conferentie zullen weldra verkrijgbaar zijn en reeds wordt een langer seminarie over een gelijkaardige problematiek gepland in de loop van 1994.

István Ertl
(uit ***Esperanto***, 1993/10, p. 161)
vertaling gvd

Instappen of... opstappen

De herinnering aan mijn eerste „Zamenhoffeest", nu zo'n drie jaar geleden, ligt mij nog fris in het geheugen. Het was de eerste maal dat ik het „Huis van Vertrouwen" binnenstapte. Ik zeg nu wel „vertrouwen", maar die eerste stap ging met heel wat drempelvrees gepaard. Ik was immers maar pas enkele maanden met de Esperanto-cursus begonnen. Op uitnodiging van onze leraar, Alex Humet, waren we met zijn negenen naar het feest gekomen.
Op de avond zelf, vlak voor ik zou vertrekken, begon ik me af te vragen wat ik eigenlijk in dat „Esperantohuis" verloren had. Ik had er niets te zoeken. Wachtte men er op mij? Ik was nooit sterk geweest in vreemde talen en het idee „wereldtaal" sprak mij wel aan... Maar intussen reikte mijn kennis niet verder dan „Saluton!" en „Kiel vi nomiĝas?" of „Kiel vi fartas?"
Maar afgesproken was afgesproken. Dus ik erheen. Ik belde aan. De deur ging automatisch open. Een inkomhal. Deuren! Veel te veel. Een trap. Veel te hoog! Die trap moest ik op... maar voor alles moest ik een toilet vinden. Dus klimmen maar. (Hoe zeg je „toilet" in 't Esperanto?) Boven: weer deuren! Dat was te veel. Ik wou al op mijn stappen terugkeren, terug naar huis. Te laat! De vijand kwam reeds de trap op. Hoe moest je hier binnengaan? Beleefd kloppen... of met de deur in huis vallen zoals in een volkshuis of de kerk? Ik klopte – mijn opvoeding, snap je –; niemand antwoordde. Dan maar naar binnen. Hoest! Kuch! Vreemde gezichten staren mij aan... Daar, die lange met zijn snor, die ken ik... mijn Esperantoleraar. „Goede avond!" „Wat zegt u?" Natuurlijk, „Bonan vesperon!", dat bedoel ik toch. Ik weet het, Alex is Catalaan, maar die anderen, die zullen toch wel Nederlands verstaan, weten die dan niet dat ik nog een beginneling ben?
De deur gaat open, andere leerling-esperantisten komen binnen. „Saluta vesperoj"... Direct laten zien dat ik hier kind aan huis ben.
Dan klingelt een bel... Een man houd een toespraak in wat later onvervalst Esperanto blijkt te zijn, maar wat voor mij veel weg heeft van één of ander Russisch dialect. De man wijst naar een dame met een zware doos. Wat het juist is, kan ik niet zien. Wat heeft die dame gedaan? Ik snap er niets van. Maar zij lacht. Nog meer gesticuleer en dan een naam: Nikolin', waarop de dame ook al in dat taaltje begint te spreken. De doos verandert plots in een orgeltje, de dame in een zangeres... De combinatie van beide een – zeer geslaagd, moet ik zeggen – concert. Ze zingt over Frankrijk en Parijs, over molens en bruggen... We mogen meezingen. Ik versta er eigenlijk geen fluit van, maar het is best gezellig. Tussen het zingen door gaan we een hapje eten. Een al wat oudere man – die er naar later blijkt alleen maar wat ouder uitziet – knoopt een gesprek met mij aan, in 't Esperanto. Raar maar waar, maar ik versta hem. Toch is er nog één klein probleempje... antwoorden. Beleefde mensen antwoorden als je hen aanspreekt...; maar beleefde mensen spreken niet met hun mond vol, dus... stouwen, zorgen dat je mond steeds vol blijft, zeker op het moment dat het jouw beurt is om te spreken. „Jes!" en „Ne!", en verontschuldigend naar je mond wijzen... En dat kan je een tijdje volhouden, tot het eten op is, en dan ben je er toch aan voor de moeite. Dan moet je wel spreken.
Weer klingelt de bel. Plots begint iedereen, op enkele fanatiekelingen na, Nederlands te spreken. Wat gebeurt er? Waarom schakelt vrijwel iedereen plots op zijn moedertaal over? Is Esperanto een karwei? Is Esperanto dan niet prettig? Alex had ons helemaal niet gewaarschuwd dat Esperanto een tijdelijk verschijnsel is van 8 tot 10 op vrijdagavond. Ik begreep het niet.
Nu, drie jaar later, begrijp ik het nog niet, vooral niet van mijzelf. Zelfs na het verwerven van het officiële diploma (sic) krokodil ik dat het een lust is. Waarom toch spreek ik zo vaak Nederlands in de club? Men vond reeds lang geleden een naam voor het fenomeen: „krokodili"; maar veel liever vond ik een oplossing voor dit „gebrek". Misschien moet ik eens echt de internationale toer op gaan. JS

Man in de schaduw

De laatste dag van november bereikte ons het overlijdensbericht van Jan Hanssens, secretaris van de Kortrijkse Esperantogroep. Het kwam als een donderslag bij heldere hemel, één week voordien was hij nog trouw present op de bijzondere jaarvergadering van de Vlaamse Esperantobond te Antwerpen. Niets liet toen zijn plotse overlijden voorzien.
Met het overlijden van Jan Hanssens bezoekt de dood reeds voor de derde maal op zeer korte tijd de Kortrijkse groep. Immers slechts kort daarvoor was de heer De Brouwere heengegaan en het overlijden van Cesar Vanbiervliet zal iedereen nog vers in het geheugen liggen.
Jan Hanssens was de toegewijde en hardwerkende eerst secretaris, later voorzitter van de Kortrijkse groep. Door zijn inzet groeide de groep in de laatste jaar tot, wat het ledenaantal betreft, één van de grootste groepen van de Vlaamse Esperantobond uit. Maar ook zijn werk als rechterhand, later opvolger van Cesar Vanbiervliet, verantwoordelijk voor het in stand houden, uitbouwen en bekend maken van het Esperantofonds – de rijkste verzameling van Esperanto-tijdschriften in de wereld – deed hij met veel inzet. Onder zijn impuls trad het fonds uit de beslotenheid van een archief en werd het voedingsbodem voor een permanente tentoonstelling in de stadsbibliotheek van Kortrijk.
Ondanks die grote inzet en werkkracht stond Jan Hanssens meestal in de schaduw van anderen. Een beetje zoals de relatie tussen kopman en knecht in een wielerploeg, zo ook stond Jan in het club- en bondsleven van de Esperantowereld. Slechts door het wegvallen van de kopman, viel een klein beetje het licht van de publieke aandacht op het werk dat de helper had verzet en verderzette.
Na Cesar laat nu ook Jan aan de leden van zijn groep een zware erfenis na. De groep moet blijvend worden gestimuleerd. En het Esperantofonds kan niet zonder een toegewijd, bekwaam en gemotiveerd archivaris en beheerder. Om het fonds in stand te houden en te verrijken moet er iemand gevonden worden die bereid is die taak over te nemen. De leden van de Kortrijkse club dragen daarbij een zware verantwoordlijkheid, maar ook het bestuur van de Vlaamse Esperantobond zal – indien het daarom wordt verzocht – zijn steun en hulp niet mogen ontzeggen. Het Fonds is een ware schat van Esperantocultuur die niet in verval mag raken of verloren gaan.
De verantwoordelijken van de Kortrijkse groep beloofden ons voor het volgende nummer een uitgebreidere biografie en een overzicht van Jan zijn Esperanto-loopbaan. Omwille van het speciale concept van het maart-aprilnummer zal die biografie echter pas in het daarop volgende nummer kunnen verschijnen. Een korte laatste eerbewijs kon o.i. daarom in dit nummer niet achterwege blijven. Wij betuigen aan de nabestaanden onze oprechte deelneming. gvd

SLEUTELGAT

't Pallieterke staat bekend voor zijn rabiaat Vlaamse houding. In een humoristisch-sarcastische stijl klaagt het onverdroten elke taal-misstap van de Belgische regering tegenover het Nederlandstalige deel van de bevolking aan. Maar ook de Europese taalpolitiek – en zeker de Belgische inbreng daarin – ontsnapt niet aan de kritische aandacht van het blad. De taalperikelen over het Euro-corps en het Merkenbureau krijgen dus ook een eervolle vermelding. Minder duidelijk is het vast te stellen hoe ernstig de volgende conclusie van de hoofdredacteur bedoeld is: „Misschien zou het Europa van de 21ste eeuw het kunnen proberen met een kunstmatige taal zoals het Esperanto, hoewel het archi-moeilijk zal zijn om bv. Britten en Fransen, in naam van een Europese solidariteit, uit hun ivoren toren van misplaatste eigendunk te lokken.

('t *Pallieterke*, 7 december 1993, p. 3)

Nederlands leren... de moeite waard

Nederlandstaligen staan in het buitenland aangeschreven als talenwonders. Buitenlanders die een bezoek brengen aan de Lage landen vinden het fantastisch – of misschien vanzelfsprekend – dat ze in de winkels, op straat, in de stations enz. altijd wel iemand kunnen vinden die hun moedertaal of één van de „grote" talen (Engels, Frans, Duits) spreekt. Het omgekeerde – een buitenlander die op straat en in winkels Nederlands probeert te gebruiken – gebeurt echter zelden. Toch is er in het buitenland wel degelijk interesse voor de Nederlandse taal, al wordt dat soms wel eens uit het oog verloren.

Volgens het tijdschrift *Nederlands van Nu*, uitgegeven door de vzw Vereniging Algemeen Nederlands, zijn er buiten Nederland en Vlaanderen 246 universiteiten in 37 landen waar onze taal kan worden gestudeerd. Voor wie van cijfers houdt: in Duitsland zijn het er 33, in de Verenigde Staten 31, in Groot-Brittannië 24, in Indonesië 22, in Frankrijk 21, in Italië 10... Aan sommige universiteiten wordt Nederlands als hoofdvak gedoceerd, aan andere is het een bijvak of een keuzevak.

Nu kan men zich natuurlijk afvragen waarom een buitenlander die niet in het Nederlandse taalgebied woont, onze taal wil leren. Alvorens hierop een antwoord te geven, wil ik erop wijzen dat het Nederlands geen kleine taal is – al wordt dat vaak door haar sprekers zelf beweerd. Na het Engels en het Duits is het Nederlands, naar het aantal sprekers te oordelen, de derde Germaanse taal. Ze wordt door meer mensen gesproken dat alle Scandinavische talen samen. Het Nederlands is verder één van de officiële talen in Suriname, op Aruba en de Nederlandse Antillen. Ze heeft ook een dochtertaal: het Afrikaans.

Omdat ook Indonesië ooit een Nederlandse kolonie was, is de interesse voor de taal van het voormalige moederland er nog steeds vrij groot. Voor de onafhankelijkheid van Indonesië werd kennis van het Nederlands er als een prestige beschouwd, dat toegang gaf tot de Westerse cultuur. Momenteel wordt deze functie meer en meer overgenomen door het Engels. Van mensen die Indonesië bezochten, heb ik vernomen dat men er vooral bij de oudere bevolking zeer goed met Nederlands terecht kan. De meeste jonge Indonesiërs die Nederlands studeren doen dat uit interesse voor het volk dat in de geschiedenis van hun archipel een zeer belangrijke rol heeft gespeeld.

In andere landen kan interesse voor de Nederlandse taal verscheidene oorzaken hebben. Het feit dat een familielid of kennis afkomstig is uit of woont in Nederland of Nederlandstalig België is vaak de belangrijkste motivatie om de taal te leren. Van enkele buitenlanders hoorde ik dat zij Nederlands leren, gewoonweg omdat ze het een mooie taal vinden. Ook belangstelling voor de legendarische schilderkunst uit de Lage Landen blijkt voor velen een stimulans om de taal en cultuur van deze grootmeesters te leren. Volgens *Nederlands van Nu* wordt in Hongarije de keuze tot studie van het Nederlands vooral ingegeven door de leuze „klein is mooi". De Hongaren hebben in hun geschiedenis lang met onderdrukking te maken gehad en ze hebben een harde strijd moeten voeren om hun rechten als Hongaren en hun moedertaal te behouden. Precies daardoor hebben vele Hongaren genoeg van „grote mogendheden". Ik citeer de Hongaarse docente Nederlandstalige literatuur Judit Gera: „Onze nationale identiteit mag ons niet van elkaar scheiden, integendeel. In een nieuw Europa is elk onderdeel, zelfs het kleinste, even belangrijk. Wij bestuderen kleine culturen, want de kennis van hun problemen kan de onze helpen oplossen en wellicht die van heel Europa."

De interesse voor het Nederlands vanuit het buitenland staat dus buiten kijf. Daarom is het jammer dat vele Nederlandstaligen sceptisch reageren wanneer ze vernemen dat ook in het buitenland Nederlands wordt geleerd. „Dat is toch verloren moeite!" hoor je hen dan beweren. Even jammer is het dat vele buitenlanders (en zelfs Nederlanders) niet weten dat ook in België Nederlands wordt gesproken. Blijven pleiten voor een hechtere culturele samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen en blijven werken aan een ruimere bekendmaking van de Nederlandstalige cultuur in het buitenland is dan ook geen overbodige luxe. Anderzijds is het benadrukken van de kleine verschillen tussen Noord en Zuid – die er ontegensprekelijk ook zijn – het afwijzen van dat „grappige" taaltje in het Zuiden als echt Nederlands, of het streven naar een eigen, onafhankelijke Zuidelijke standaardtaal een houding die de weerbaarheid van de Nederlandse cultuur enkel ondergraaft. Uiteindelijk is er maar één Nederlandse standaardtaal die wordt gesproken door 21 miljoen mensen en die de moeite van het verdegigen en bewaren waard is.

gv

Er was eens...

Mijn dochtertje vroeg aan Sinterklaas een trol. Omdat ze haar brief in de internationale taal schreef (goed idee, als je zelf geen Spaans kent, niet?), moest ze natuurlijk weten hoe je zoiets noemt. Nu ligt dat soort woorden niet zo direct in het alledaagse taalgebruik, in mijn woordenschat zijn ze dus niet zo heel actief aanwezig. Gelukkig bracht het woordenboek raad: trolo. Zo eenvoudig is dat.

Omdat we nu eenmaal toch bezig waren sloegen we het woordenboek ook na op andere sprookjeswezens, en die zijn in het Esperanto goed vertegenwoordigd. Wil je een lijstje: demono, diablo, driado, duondio, elfo, fantomo, feo, feino, genio, giganto, gnomo, koboldo, lupfantomo, luphomo, najado, nano, nikso, nimfo, salamandro, silfo, trolo, vaglumo. Met zo'n lijstje ben je natuurlijk niet veel, maar je kan wel enkele groepjes maken zodat het wat compacter wordt: onder de nimfo kan je bijvoorbeeld driado (bosnimf) en najado (stroomnimf) kwijt; feino, elfo en koboldo zijn de Nederlandse klassiekers fee, elf en kabouter; feo ligt wat moeilijk, daaronder horen de nimfen thuis, maar ook gnomo, nikso en salamandro: silfo, nikso, gnomo en salamandro zijn de vier elfen-elementen (water, licht, lucht en vuur) die bijvoorbeeld in Shakespeares „De Storm" een belangrijke rol spelen en ook in de romantische poezie heel wat werk te verzetten krijgen.

Wanneer je moet overgaan tot de „echte" sprookjesfiguren – bijvoorbeeld omdat je Walt Disney in huis haalt – dan sta je weer voor dezelfde opdracht. Bij mijn weten zijn de sprookjes van Grimm nooit in het Esperanto vertaald, maar Sneeuwwitje, Assepoester, Roodkapje en Kleinduimpje natuurlijk wel: Neĝulino, Cindrulino, Ruĝkufulino kaj Dikfingrulo. Over Hans en Grietje deed ik in kleine kring tevergeefs navraag, die zijn in het Esperantobos verloren gelopen.

Het hek is echter pas helemaal van de dam als je aan de moderne strip- en tekenfilm figuren begint. Kuifje en Asterix hebben we, ook andere klassiekers zoals Pipi Langkous (Pipi Ŝtrumpolonga) en Winnie De Pooh (Winnie-La-Pu) zijn in onze boekhandel aanwezig, maar wat doe je met zovele andere die de gewone boekhandel en het televisiescherm – en dus ook onze kinderoogjes en -oortjes – teisteren? Wat met Suske en Wiske, Nero, Jommeke (op de Belgisch/Nederlandse markt); wat met Fred Flintstone, Donald Duck, Mickey Mouse, Moose ... om nog maar te zwijgen van De Snorkels, The Turtles of de Smurfen... En al kan je met de voorlaatsten nog de internationale toer op en ze gewoon Turtloj noemen – dat doen alle andere talen immers ook, La Testudoj of De Schildpadden (want daar gaat het immers om) is zo prozaïsch – met de smurfen word je op alle fronten verslagen. Immers in het Nederlands, het Frans en het Duits hebben zij verschillende namen (Smurf, Stroumpf en Schlumpf (mv. Schlümpfe)). De Belgische taalsituatie brengt zelfs het Esperanto uit evenwicht! gvd

Overkomst dringend gewenst

Vanaf het voorjaar worden de mogelijkheden om deel te nemen aan ontmoetingen van Esperantisten groter en groter. We maakten een keuze voor u uit de kalender. We kozen die mogelijkheden, die we met een gerust hart kunnen aanbevelen, omwille van de ervaringen van andere FEL-leden. Maar we beginnen vlakbij. Van **21 tot 23 januari** grijpt in Berlijn het „Eerste Antirasistisch Seminarium" plaats. Dit wordt georganiseerd door en voor esperantisten die actief willen bijdragen aan de behandeling van dit probleem en aan het zoeken naar oplossingen. Maar omwille van de professionele begeleiding verloopt alles in het Duits. Geïnteresseerden moeten zich wel meteen melden. Op **19 februari** verwacht men ons, en vooral de buitenlanders, die in België verblijven, op het openingsfeest van de Week van de Internationale Vriendschap te Leuven. Het programma voorziet een FEL-vergadering als voorbereiding op de jaarvergadering of een zoektocht in het woud, van 10.00 u tot 12.30 u. Nadien een broodmaaltijd. In de namiddag wonen we de inhuldiging bij van zowel de Esperantolaan als van de L.L. Zamenhofstraat of een wandeling in het bos of een ontspanningsprogramma. Om half zes kan men nog genieten van een koud buffet voor slechts 150 fr. Er is dus voor elk wat wils. Van **1 tot 4 april** hebben de jongeren hun Paasbijeenkomst in Lemele (Nederland), terwijl families, maar ook individuen, beginners zowel als gevorderden, welkom zijn op de 10e Internationale Lenteweek van **1 tot 9 april** in Jünkerath (Duitsland), vlakbij de Belgisch-Luksemburgse grens. Op **16 en 17 april** kan men deelnemen aan het Interlinguïstisch Symposium in La-Chaux-de-Fonds (Zwitserland). Dat is uiteraard een bijeenkomst voor specialisten, die hoge kwaliteit nastreven.
Vanaf **22 juni** is het Esperanto-Cultuurhuis in Baugé (Frankrijk) terug open voor het publiek. In juni, juli en augustus worden er Esperanto-kursussen gegeven op 3 niveau's, en er worden voordrachten georganiseerd, vnl. over Raymond Schwartz. Er is gelegenheid tot sport en ontspanning. De Loire-vallei biedt vele toeristische mogelijkheden. Een overnachting op een eenpersoonskamer kost 180 FRF. Wie niet naar Seoel kan, vindt een mooi alternatief in Budapest, waar van **9 tot 15 juli** het Europees Esperanto-Festival plaatsvindt. Belangrijkste programmapunten zijn: cultureel festival, Europees Esperanto-Festival, Conferentie over het taalgebruik van minderheden, toerisme, taalcursussen. Deelnameprijs is ongeveer 1000 fr. Logies voor 6 nachten (met ontbijt) vanaf 1200 fr. De bijeenkomsten in Saarland zijn telkens goed georganiseerd en bieden een interessant programma. De eerstvolgende bijeenkomst loopt van **16 tot 22 juli** in Homburg (Duitsland). Het thema van de konferentie is „Vreemdelingenhaat, oorzaken en remedies". Maar er zijn ook Esperantocursussen op verschillende niveau's voorzien, evenals uitstappen naar Straatsburg, Vianden en Saarland. Over reismogelijkheden per vliegtuig naar het Esperanto-Wereldcongres in Seoel kregen we geen bericht meer. Jongeren plannen de reis naar Korea per trein en per boot, via Peking. Dit avontuur start op 7 juli in Moskou. Een tiket Moskou-Peking kost thans 155 USD. Tenslotte vermelden we nog dat Esperanto-scouts van **1 tot 10 augustus** in Dronten deelnemen aan de Europese Jamboree, en dit als voorbereiding op de 18de Wereld-Jamboree, die op dezelfde plaats zal plaatshebben van 1 tot 8 augustus 1995. Meer inlichtingen over deze activiteiten kan u vragen op het Esperanto-centrum.

Cultureel Pinksterweekend te Antwerpen

In 1993 was Antwerpen Culturele Hoofdstad van Europa. Naar aanleiding daarvan organiseerden Antwerpse leden van de Vlaamse Esperantobond een cultureel weekeind (in april) en een culturele week in juli. Tijdens die perioden, maar ook daarbuiten, hebben we zowat 150 esperantisten uit 10 landen door onze stad gegidst. De organisatie verliep vrij vlot. De sfeer was internationaal en hartelijk. Onze gidsen spraken vloeiend Esperanto en hadden zich goed voorbereid. We kregen heel wat erg bemoedigende reacties van de deelnemers.
Daarom willen we 1993 beschouwen als de start van een nieuwe culturele traditie en stellen we voor 1994 een programma volgens dezelfde formule voor. We willen jullie niet opsluiten in een congresgebouw, maar we doen het mogelijke om jullie kennis te laten maken met de artistieke, folkloristische en toeristische rijkdommem van onze stad – daarbij hebben we oog zowel voor het permanente cultuurbezit als voor de toevallig dan in de stad aanwezige tentoonstelling of manifestatie.
In elk deel van de dag (voormiddag, namiddag of avond) kan je kiezen uit vele mogelijkheden: wandelingen door de stad, een ekskursie door de haven, bezoeken aan een van de populairste musea of kerken, typische Antwerpse cafés, markten, deelname aan het bestendig muziekfestival, rondvaarten op de Schelde enz., telkens onder begeleiding van een ervaren esperantist.

Door deze organisatie en door zijn opzet willen we bijdragen aan het fundamentele doel van onze beweging: aan het publiek bewijzen dat Esperanto leeft en taalproblemen overbrugt.
Het jaar 1994 werd uitgeroepen tot „Mercatorjaar" en er wordt een speciale tentoonstelling gewijd aan „Gerard Mercator en zijn tijdgenoten". Een ander belangrijk evenement is een tentoonstelling van wandtapijten uit de omgeving. Dat worden ongetwijfeld twee culturele voltreffers. Voor wie toch nog iets anders wil, blijven we heel de tijd ter beschikking, om te helpen bij het plannen van jullie privé-uitstappen. Het Esperanto-huis blijft constant open. Gelegen in het centrum van de stad vormt het de perfecte uitvalsbasis voor elke trip. Bij de terugkomst kan je er rustig praten met je vrienden, uitrusten, nakaarten, al je maaltijden gebruiken (en zo geld besparen: een broodmaaltijd kost er slechts 150 fr. en een warme maaltijd 300 fr.), je kan de boekendienst bezoeken en de bibliotheek raadplegen. We zorgen uiteraard voor logies, hetzij in een hotel (vanaf 975,– fr. per persoon en per nacht), hetzij in een jeugdhotel (510,– fr. in een slaapzaaltje + eventueel 120,– fr voor lakens), hetzij bij esperantisten (300,– fr). Indien we te veel aanvragen krijgen voor overnachtingen bij esperantisten, dan geven we deze mogelijkheid bij voorkeur aan mensen uit landen met zwakke valuta. Maar we vragen aan iedere lezer uit het Antwerpse om zich nu al op te geven als gastheer of gastvrouw.
Het programma van het cultureel weekend begint op 20 mei 's avonds, met de wekelijkse clubvergadering. Uiteraard zijn gasten reeds van in de namiddag welkom. Zij kunnen zich ook aanmelden voor de warme avondmaaltijd.
Willen jullie mee helpen aan de verspreiding van informatie? Praat er over met je Esperantovrienden of schrijf er over aan je correspondenten. Folders over dit weekend kan je gratis bekomen op het Esperanto-centrum.

HOTELPRIJZEN (per persoon/per nacht)

Kamer	1pers.	2pers.	3pers.
A (met bad en WC)	1850,–	1250,–	1050,–
B (met douche)	1850,–	1100,–	
C (met lavabo)	1350,–	975,–	
D (slaapzaal 8 pers.)	510,– (+ event. 120,– voor lakens)		
E (bij esperantist)	300,–		

De teksten met de gegevens over de programma's van de clubs moeten op de redactie toekomen vóór 1 februari 1994. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

ANTWERPEN
La Verda Stelo
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Het clublokaal is toegankelijk vanaf 18.30 uur.

vrijdag 7 jan.: Nieuwjaarsreceptie met stemmentelling en conversatie.
vrijdag 14 jan.: Jules Verstraeten weerspiegelt glasfabricatie.
vrijdag 21 jan.: Jaarvergadering.
vrijdag 28 jan.: INTERNATIONALE AVOND: Ed Borsboom (Nederland): Ivan Ŝirjaev, Russisch letterkundige.
vrijdag 4 feb.: Wim De Smet over zijn verblijf in Gabon.
vrijdag 11 feb.: André Staes: Wereldinformatie.
vrijdag 18 feb.: KAASAVOND: Inschrijving vóór 11 februari. Prijs en info bij bestuursleden.
vrijdag 25 feb.: Jos Van Hove over kernenergie (lezing in het Nederlands).
vrijdag 4 maart: GESPREKSAVOND: in verschillende groepen over gewone taalbeoefening, maatschappij, Esperantobeweging, kunst.
vrijdag 11 maart: Grégoire Maertens over de Europese Unie en de rest van Europa.
vrijdag 18 maart: INTERNATIONALE AVOND: Lucien Giloteaux (Frankrijk) over Esperanto in Australië.

GENK
Esperanto Genk ledere 3de zaterdag van de maand, bijeenkomsten in ons lokaal vanaf 19 uur, Melbergstraat 3, 3600 Genk, tlf. (089) 35 38 10.
Ons lokaal is alle dagen open van 10 tot 1 uur, behalve maandag. Met een smakelijk hapje of drankje onder de groene vlag. Kom eens binnen en schrijf iets in ons boek. *Oni parolas Esperante*. Cursussen voor beginnelingen, elke zaterdag (10.00-12.00 uur) en elke maandag (19.00-21.00 uur) op hetzelfde adres.
Verdere inlichtingen bij Mathieu Habex, tlf./fax (089) 35 95 42.

zaterdag 15 jan.: Paul Goewie over het leven van een vlinder.
zaterdag 19 feb.: Henri Schutters: Wij en de computer.

Mededeling Esperanto Genk
Onze eerste samenkomst had plaats op 13 november 1993 met meer dan 70 aanwezigen, een bewijs dat Esperanto voldoende symphatisanten heeft. Grote aantrekkingskracht vanwege onze Esperanto-dansgroep. Veel positieve reacties van buitenstaanders en een kranteartikel verschenen op 15 november. Op dit ogenblik staan er 3 leerlingen op de wachtlijst, waarschijnlijk komen zij aan bod in onze nieuwe cursus die start elke zaterdag en maandag vanaf 1 januari.
Esperanto werd in Genk officieel aanvaard als brugtaal tussen het Poolse Cieszyn en Genk.

GENT
La Progreso
ledere 4de vrijdag van de maand gewone clubvergadering in chalet „'t Clubke", Griendeplein 1, Gent (nabij het Rabot). De bijeenkomst begint om 20 uur. Conversatieavonden op de 3de dinsdag van 19 tot 20.45 uur in de Volkshogeschool, Bargiekaai 1. Inlichtingen bij Katja Lödör, tlf. (09) 230 16 77 of (09) 221 10 02.

vrijdag 28 jan.: Jaarvergadering en gezellig etentje.
vrijdag 25 feb.: Programma nog niet bepaald.
vrijdag 25 maart: We verwelkomen de Esperantisten uit Oostende voor een vriendschappelijke kwis tussen *La Konko* en *La Progreso*.

HOUTHALEN
Houthalense Esperantogroep
ledere 2de maandag van de maand, gewone clubvergadering in het Cultureel Centrum „De Drij Berlengs", boven de gemeentelijke bibliotheek, Vredelaan 36, Houthalen-centrum. Programma's beginnen om 20 uur, gevolgd door cursus voor beginners. Info bij Alfons Lijnen, tlf. (011) 52 20 74.

dinsdag 11 jan.: Het universum en de wereld: de woestijn (Hugo Pluymers). Kaarten in het Esperanto.
dinsdag 8 feb.: De verschillende landschappen: de heide, Tenhaagdoornheide (Hugo Pluymers).
dinsdag 8 maart: Esperanto-spreekwoorden in verband met het menselijk lichaam (Peter Achten).

KALMTHOUT
La Erikejo
De 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tlf. (03) 666 42 58.

donderdag 20 jan.: Jaarvergadering. De voordracht over het wereldcongres te Valencia door dhr. Yves Nevelsteen werd verplaatst naar vandaag wegens de viering van dhr. E. Symoens. Zij die documentatie of informatie kunnen verschaffen over Zuid-Korea (waar dit jaar het Esperanto-Wereld- en Jongerencongres worden georganiseerd) mogen dit eveneens meebrengen.
donderdag 17 feb.: dhr. Jan Bovendeerd weet ons wát nieuwsgierig te maken over een actueel thema van vandaag, nl. carnaval. Wij kijken er reikhalzend naar uit.
donderdag 17 maart: Mevr. Henny Jacques brengt Afrika bij ons binnen in de kamer en vertelt haar reisverhaal over Guinee-Bissau (met dia's).

KAPELLE
Zelanda Esperanto Grupo
Omdat wij niet over een vast lokaal beschikken, worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Onze avonden, gewoonlijk de laatste vrijdag van de maand, beginnen om 19.30 uur. Inlichtingen over het programma en de plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (01102) 41 564 of bij afwezigheid bij Rie en Kees Dentz (01180) 14 834.

vrijdag 14 jan.: Bijeenkomst bij Dies en Sally Krombeen, Juffersweg 4B, Kapelle. Programma nog niet bepaald.
vrijdag 18 feb.: Bijeenkomst bij Hans Schutyser, Troelstraweg 235, Vlissingen. Programma nog niet bepaald.

KORTRIJK
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is steeds gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert (tlf. (056) 20 07 96). Daar kan tevens informatie over het programma van de club worden gevraagd.
Clubavonden en cursussen vinden plaats op de laatste donderdag van de maand om 19 uur in het CC „De

Oude Dekenij", St.-Maartenkerkhof 8.

OPGELET! Programma's vanaf 19.30 uur!

donderdag 27 jan.: Konversacia rondo vooral bestemd voor beginnelingen.
donderdag 24 feb.: Scrabble.
zondag 24 apr.: Vlaamse Ardennendag.

LEUVEN
Esperanto 2000
Wij leven mee met de studenten, ons seizoen loopt van september tot juni. De woensdagavond is onze vaste avond (met verschillende cursussen). "Laborvespero" (conversatiecursus) op de 1ste en 3de woensdag en op de 2de woensdag van de maand onze speciale VESPERO 2000. Start telkens om 19.30 uur in het Cultureel Centrum, Romaanse Poort, Brusselsestraat 63 (bij het ziekenhuis).

woensdag 5 jan.: vervolgcursus.
maandag 10 jan.: beginnerscursus.
woensdag 12 jan.: Vespero 2000. Lezing door Paul De Cooman.
maandag 17 jan.: beginnerscursus.
woensdag 19 jan.: vervolgcursus.
maandag 24 jan.: beginnerscursus.
maandag 31 jan.: beginnerscursus.
woensdag 2 feb.: vervolgcursus.
maandag 7 feb.: beginnerscursus.
woensdag 9 feb.: Vespero 2000. Ghislain Jacobs over de problematiek van de Esperantobeweging in Leuven.
maandag 14 feb.: beginnerscursus.
woensdag 16 feb.: vervolgcursus.
maandag 21 feb.: beginnerscursus.
maandag 28 feb.: beginnerscursus.
woensdag 2 maart: vervolgcursus.
maandag 7 maart: beginnerscursus.
woensdag 9 maart: Vespero 2000. Roger Goris vertelt over Cappadoce (Turkije) met dia's en muziek.
maandag 14 maart: beginnerscursus.
woensdag 16 maart: vervolgcursus.
maandag 21 maart: beginnerscursus.
maandag 28 maart: beginnerscursus.

WEEK VAN DE INTERNATIONALE VRIENDSCHAP
Openingsfeest te Leuven
Esperanto 2000 nodigt u uit voor het volgende pracht-programma :

9.00 aankomst
10.00 werksessie ter voorbereiding van de FEL-jaarvergadering, ofwel wandelzoektocht (voorinschrijving tegen 75 fr. per persoon, ter plaatse 100 fr.).
12.30 middagmaal (ter plaatse 50 fr.).
13.30 naar de Esperantolaan en Zamenhofstraat, voor de inhuldiging door dhr. A. Vansina, burgemeester.
15.30 pauze, met uitgebreide boekendienst, bar, vriendschapskaarten en tombola (ofwel nog op stap voor de wandelzoektocht).
16.00 ludiek programma.
17.30 ons befaamd avondbuffet: eten zoveel je wil voor slechts 150 fr. Zoiets kan alleen in Leuven!
19.00 prijsuitreiking.
Erna: gezellig onderonsje, zonder einduur maar met bar.

Vraag inlichtingen bij Esperanto 2000, rue Ménada 44, 1320 Hamme-Mille, tlf. (010) 86 01 12.

Onze specialiteiten zijn verder: een uitgebreide drankenkaart met meer dan 10 soorten bier, een eigen boekendienst met ruime keuze, de vriendschapskaarten, zegel inclusief, een gezellige zaal, deze keer in Blanden, vlak bij de E40 en de steenweg Leuven-Namen.

LIMBURG
Esperanto Limburg
Bijeenkomsten in het Cultureel Centrum „De Drij Berlengs", boven de gemeentelijke bibliotheek, Vredelaan 36, Houthalen-centrum. Programma's beginnen om 20.00 uur.

maandag 24 jan.: Algemene vergadering voor alle Limburgse groepen en voorbereiding Limburgse Dag op 20 augustus 1994 in Stokkem.
zondag 6 feb.: Carnavalstoet in Helchteren aan de kazerne. Esperantovlaggen worden reeds een jaar gebruikt door de Vendelzwaaiers van de carnavalsvereniging de *Page Garde*, bij elke optocht, volledig gratis zonder tegenprestatie, ook nu. Daarom verdienen ze nu ook onze steun. Vertrek om 14.00 uur.
zaterdag 19 feb.: Gezamelijke deelname aan de week van de internationale vriendschap in Leuven. Vertrek op de grote parking aan de „Drij Berlengs", Houthalen-centrum om 9.00 uur.

OOSTENDE
La Konko
De vergaderingen gebeuren in de voormalige stadsschool "Vercamer", Northlaan 14, Oostende-Mariakerke. Inlichtingen bij dhr. André D'Hulster, tlf. (059) 80 06 95.

Cursussen:
– jongeren (10-12j.) in de Van Glabbekeschool, op dinsdag en vrijdag van 12u30 tot 13u30.
– volwassenen: A-cursus, op dinsdag van 16u30 tot 18u, B-cursus, op vrijdag van 18u tot 19u30.
– gespreksavonden voor gevorderden: elke 2de en 4de maandag van 20u tot 22u. In de nabije toekomst kan het de 2de en 4de woensdag worden, om alle belangstellenden de kans te geven deel te nemen. Dat laten we dan wel weten.

De redactie ontving van Oostende geen programma, maar uit het programma van Gent kunnen we afleiden dat *La Konko* op **vrijdag 25 maart:** zijn krachten meet met de taalgenoten uit Gent tijdens een gezellige kwis.

SEL
Planning voor 1994 en 1995:
Tijdens het komend pinksterweekeind van mei '94 zal voor het eerst Esperanto als officiële taal gebruikt worden tijdens SKOLTO '94 in Tsjechië.
Wij proberen contact te krijgen met de federatie van India, die heeft besloten om Esperanto in het scoutsprogramma op te nemen.

ZONHOVEN
Esperanto Zonhoven
Cursussen voor beginnelingen, elke woensdag vanaf 5 januari (19.00-21.00 uur) in het cultureel centrum „Ter Molen", Kneuterweg 2, 3520 Zonhoven, tlf. (011) 81 05 41, fax 81 87 10.
Verdere inlichtingen bij Mathieu Habex, tlf./fax (089) 35 95 42.

In maart vindt traditioneel de gewone Algemene Ledenvergadering van de Vlaamse Esperantobond plaats. De juiste datum staat nog niet vast, maar probeer bij uw agendaplanning er toch reeds rekening mee te houden.

Vanaf nu krijgen internationale en regionale ontmoetingen opnieuw aandacht in een aparte rubriek.

EDEGEM I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, B-2650 Edegem, tel.: (03) 440 30 92.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 11 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtstraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 33 26 40.
GENK M. Habex, Gildelaan 27, B-3600 Genk, tel.: (011) 35 95 42.
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: (091) 30 16 77.
GRONINGEN (NEA-sekcio) Esperantocentrum, Peizerweg 68-47, NL-9726 JM Groningen.
NUFARO Coranthijnestraat 69, NL-9715 Groningen, tel.: (05) 77 59 54.
HAARLEM-HEEMSTEDE (NEA-sekcio) *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 24 57 13.
HASSELT M. Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: (011) 25 34 67.
HELMOND (NEA-sekcio) Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (04920) 107 04.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM (FLE-sekcio) M. Dee-Tervooren, J. Catsstraat 10, NL-1215 EZ Hilversum, tel.: (035) 21 27 17.
(NEA-sekcio) A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 24 33 20.
HOUTHALEN Alfons Lijnen, Grote Baan 156, B-3530 Houthalen, tel.: (011) 52 20 74.
KALMTHOUT *La Erikejo* M. Storms, Douglaslaan 14, B-2950 Kapellen, tel.: (03) 666 83 19.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, NL-4421 JB Kapelle, tel. (01102) 415 63.
KNOKKE A. Marmenout, Helmweg 7, B-8300 Knokke-Heist 1, tel.: (050) 60 55 35.

LEEUWARDEN (NEA-sekcio) Y. Weidema, Goutumerdijk 18, NL-9084 AE Goutum, tel.: (058) 88 26 10.
LEUVEN *Esperanto 2000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: (010) 86 01 12.
LIMBURG Albert Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: (011) 32 36 03. — Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, B-3530 Houthalen-Helchteren, tel.: (011) 52 29 02 (kantoor).
MIDDELBURG zie KAPELLE
MORTSEL J. Bovendeerd, Meidoornlaan 42/2, B-2640 Mortsel.
NIJMEGEN *Esperantoclub Zamenhof* G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, NL-6525 PV Nijmegen, tel.: (080) 55 15 05.
(NEJ-sekcio) Jacob Canisstraat 2, NL-6521 HL Nijmegen, tel.: (080) 22 26 95.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, B-8400 Oostende, tel.: (059) 80 85 17.
ROTTERDAM (FLE-sekcio) J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01.
Merkurio P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
SAT-rondo W. v.d. Blink, Almstein 133, NL-3085 NC Rotterdam, tel.: (010) 480 69 64.
Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: (010) 436 10 44.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* Joop Moonen, hunzelaan 8, NL-4535 GG Terneuzen.
TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: (016) 81 52 46.
TILBURG H. Appelo, Montfortanenlaan 100, NL-5042 CX Tilburg, tel.: (013) 68 04 73.
TURNHOUT G. Duyck, Het Bergske 35, B-2360 Oud-Turnhout, tel. (014) 42 48 08.
UTRECHT dhr. Punt, Maniladreef 73, NL-3564 JB Utrecht, tel.: (030) 61 69 67.
VOORBURG *Esperantogroep Voorburg,* M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29; D. Ederveen: tel.: (070) 386 66 53.
WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando* Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (04450) 12 48.
WILDERT Jachthoornlaan 20, 2910 Essen-Wildert, tel.: (03) 667 57 70 of (03) 321 23 06.
ZAANDAM *Esperantocentrum* Postbus 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 16 69 31.
ZEIST (NEA-sekcio) C.H. Romijn-Born, Dr. S. Jacoblaan 28, NL-3707 VK Zeist.

WAT JIJ KAN DOEN

Wellicht herinner je je nog het artikel „Welke toekomst voor de Vlaamse Esperantobond" dat in ons vorig nummer verscheen. Op het einde daarvan werden enkele concrete puntjes vermeld die iedereen kan uitvoeren. Wij willen ze hier nog eens in herinnering brengen.

- zet vrienden aan lid te worden van de Vlaamse Esperantobond;
- zet vrienden en kennissen aan Esperanto te leren, doe hen eventueel de cursus *Esperanto-programita* cadeau;
- meld u aan als KREKELSPAARDER voor FEL bij Netwerk-Vlaanderen (ASLK), vermeld het dossiernummer 80/30;
- steun FEL financieel door een „Groene Spaarrekening" te openen;
- steun FEL financieel door een klein tegoed op uw FEL-rekening te deponeren, zo wordt u tevens gepriviligieerde klant en krijgt u al uw bestellingen zonder portkosten thuisgestuurd;
- zet andere esperantisten aan zich te abonneren op MONATO of schenk een bedrag aan het MONATO-fonds waardoor FEL een abonnement kan schenken aan esperantisten in landen voor wie de abonnementsprijs een klein maandinkomen is.
- Koop eens een Esperantoboek bij de boekendienst van FEL.

Het bestuur van de Vlaamse Esperantobond dankt u voor elke inspanning.

Speciaal themanummer
Over de tragische oorlogssituatie in ex-Joegoslavië worden we van alle kanten overspoeld met beelden, verslagen, hulpoproepen en zo meer. Dat het oorlogsgeweld ook de plaatselijke esperantisten niet ongemoeid laat, daar hebben we tot nog toe misschien niet bij stilgestaan. Ons maart-april nummer zullen we volledig wijden aan het geweld in Joegoslavië in relatie tot de Esperanto-beweging: hoeveel lijdt ze, hoevvel steun bieden internationale contacten, de oorlog in de Esperanto-literatuur, enz...
Het nummer wordt zeker een aanrader.

Openingsfeest

van de Week van de Internationale Vriendschap

te Leuven

Zaterdag 19 februari 1994

Esperanto 2000 **nodigt U uit**

Programma:

9.00	aankomst
10.00	werksessie, voorbereiding van de FEL-jaarvergadering
	wandelzoektocht (voorinschrijving 75,– fr./persoon; ter plaatse 100,– fr.)
12.30	middagmaal
13.30	Inhuldiging van de Esperantolaan en de Zamenhofstraat, door de heer A. Vansina, burgemeester.
15.30	pauze met boekendienst, vriendschapskaarten, bar of wandelzoektocht
16.00	ludiek programma
17.30	avondbuffet
19.00	prijsuitreiking
--.--	gezellig onderonsje, zonder einduur maar met bar

Dit jaar heeft het feest plaats in een gezellige zaal in Blanden, vlak bij de E40 en de steenweg Leuven-Namen.

Wilt u bijdragen tot de toepassing van Esperanto in de wetenschappen?

Bevorder dan het projekt

NIEUWE BIOLOGISCHE NOMENKLATUUR

N.B.N.

door aan te sluiten bij de

Vereniging voor het Invoeren van Nieuwe Biologische Nomenklatuur

Hertendreef 12, B-2920 Kalmthout
tel.: (03) 666 99 49 (dr. Wim De Smet)

500,– fr. voor het ganse leven.
Vraag informatie en een formulier!

KCE KULTURA CENTRO ESPERANTISTA

La Chaux-de-Fonds, Svislando
Grava parto de Esperantujo

Venu

esperantiĝi! progresi! esperantumi! kongresi!

Petu nian riĉan programon!
KCE, Poŝtfako 779, CH-2300 La Chaux-de-Fonds

Ni invitas vin regali vin mem per

Monato

unika, alternativa, ekskluziva revuo en la internacia lingvo

pri politiko, ekonomio kulturo kaj multaj aliaj temoj de la ĉiutaga vivo: revuo por la tuta familio.

MONATO havas 200 kunlaborantojn en pli ol 60 landoj, kiuj raportas originale en Esperanto.